

CY000LAR001 - ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ

Περιγραφή

Ο υδατοφράκτης Λευκάρων LAR001 βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Πάνω Λεύκαρα, σε απόσταση 3.93km βορειοδυτικά από το κέντρο της.

Κατασκευάστηκε το 1973, στη κοίτη του ποταμού Συργάτη, παραπόταμου του Πεντάσχοινου. Έχει χωρητικότητα 1,850,000 m³ και αποστραγγίζει λεκάνη απορροής 36,3 km² για να εξυπηρετεί την υδατοπρομήθεια της Αμμοχώστου και της Λάρνακας, καθώς και την άρδευση 668 σκαλών γης. Είναι το έβδομο μεγαλύτερο φράγμα της Κύπρου. Με βάση την κατηγοριοποίηση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ανήκει στα «μεγάλα φράγματα» και στον κατάλογο της Διεθνούς Επιτροπής Μεγάλων Φραγμάτων (1,2). Περισσότερες σχετικές πληροφορίες -για τα κριτήρια κατηγοριοποίησης- βρίσκονται στην «Αρχειοθήκη» του Υγροτόπου και στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ. Τροφοδοτείται από τη λεκάνη απορροής και η παρουσία του νερού είναι μόνιμη. Κατάντη του Υδατοφράκτη Λευκάρων είναι ο Υδατοφράκτης Διποτάμου (LAR002). Αποτελεί μέλος του Έργου Νότιου Αγωγού και τροφοδοτεί το Σύστημα Υδατοπρομήθειας της Λευκωσίας. Για το λόγο αυτό έχει συμπεριληφθεί στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών των Φραγμάτων Πόσιμου Νερού. Στα πλαίσια μελέτης Υδατικής Πολιτικής για τις ανάγκες εμπλουτισμού και διατήρησης στο ποτάμιο σώμα κατάντη του φράγματος, διαφάνηκε ότι το φράγμα είναι ιδιαίτερα προβληματικό ως προς την απόδοσή του με τη μέση ετήσια εισροή να υπολείπεται κατά πολύ της εκτιμηθείσας κατά το σχεδιασμό του έργου (8,2 εκατ. m³). Δεν υφίσταται κατάλληλος υδρομετρικός σταθμός με επαρκή στοιχεία για την εκτίμηση σχέσης παροχής – διάρκειας για τον ποταμό. Δεν υφίσταται απαίτηση εκροών εμπλουτισμού δεδομένου ότι μεταξύ του φράγματος και του υδροφορέα παρεμβάλλεται το φράγμα Διποτάμου. Απαιτείται η εξασφάλιση κάποιας ροής στον ποταμό κατάντη του φράγματος. Η ροή αυτή θα καταλήγει στον ταμιευτήρα του Διποτάμου. Προτείνεται η κατανομή στην περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου ενός συνολικού όγκου 100.000 m³ (3). Στα πλαίσια του Προγράμματος Παρακολούθησης των Ταμιευτήρων που εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/EK περί Υδάτων (ΟΠΥ), παρόλο που η χημική κατάσταση του Υδατοφράκτη Λευκάρων έχει αξιολογηθεί ως «κακή» (προτείνεται η αύξηση της συχνότητας δειγματοληψιών), η οικολογική του κατάσταση ταξινομείται ως «καλή» και «πάνω» (4). Στα πλαίσια μελέτης του ΤΑΥ για συγκριτική οικολογική αξιολόγηση και εκτίμηση της σημασίας της αποκατάστασης οικοσυστημάτων υδατοφρακτών, στον Υδατοφράκτη Λευκάρων δεν εντοπίστηκε ιδιαίτερο ορνιθολογικό ενδιαφέρον, στα ανοιχτά νερά του ταμιευτήρα που βρίσκονται συχνά μέσα στη βαθιά στενή κοιλάδα πίσω από το φράγμα. Τα «υγρά λιβάδια» στην ουσία του φράγματος έχουν ενδιαφέρον για τους παρακείμενους πληθυσμούς στρουθιόμορφων πουλιών, καθώς και για μεγάλο αριθμό ειδών ασπονδύλων, αμφιβίων και ερπετών (3).

Η βιολογική του αξία είναι μικρή. Η βλάστηση που απαντάται περιλαμβάνει δεντρώδη/θαμνώδη είδη όπως *Ptilostemon chamaepeuce* subsp. *cyprius*, *Cistus creticus*, *Calicotome villosa*, *Erophaca baetica* subsp. *orientalis*, *Tamarix* sp., *Pinus brutia*, *Olea europaea*, καλαμιώνες με *Phragmites australis*, και το ξενικό *Nicotiana glauca*. Στη πανίδα καταγράφηκαν τα είδη ψαριών *Alburnus alburnus*, *Cyprinus carpio*, *Micropterus salmoides*, *Oncorhynchus mykiss*, *Rutilus rutilus* και *Sander lucioperca*, και τα πτηνά *Accipiter nisus*, *Hieraaetus fasciatus*, *Ardea alba* και *Ardea cinerea*. Στον Υδατοφράκτη το 1976 και 1978 προστέθηκαν αστακοί του γλυκού νερού *Astacus astacus* (5).

Στη λεκάνη απορροής παρατηρείται μεσαίας έντασης ρύπανση, και η περιοχή έχει δεχτεί την επίδραση πυρκαγιάς. Η πρόσβαση στη περιοχή είναι εύκολη λόγω του οδικού δικτύου. Ο υγρότοπος χρησιμοποιείται και για ερασιτεχνική αλιεία. Βρίσκεται εντός της Κοντινής Ζώνης Προστασίας Φραγμάτων Πόσιμου Νερού (6), εμπίπτει στην Ζώνη Ειδικής Προστασίας του δικτύου Natura 2000 «Ποτάμος Πεντάσχοινος CY6000008» (7) και στην αντίστοιχη Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (8). Επίσης βρίσκεται σε Προσωρινά Απαγορευμένη Περιοχή Κυνγιού (9).

Περίοδος αναφοράς πρωτογενών δεδομένων: , 12/02/2015
Απογραφείς: Α. Αναστάση, Α. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης

- (1) Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.
- (2) Evangelidou S. (2011). Dams of Cyprus and their environment. Energy, Environment and Water Research Center (EEWRC). The Cyprus Institute.
- (3) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/EK) στην Κύπρο. Παράρτημα II- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.
- (4) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2009). Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων των

Προγραμμάτων Παρακολούθησης για τα Επιφανειακά Ύδατα στα Πλαίσια του Άρθρου 8 της Οδηγίας 2000/60/EK. Σύμβαση ΤΑΥ 54/2009. Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη.

(5) Holdich D.M., Reynolds J.D., Souty-Grosset C., Sibley P.J.(2009). A review of the ever increasing threat to European crayfish from non-indigenous crayfish species. Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems. 394-395, 11.

(6) Δεδομένα Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Πρόσβαση 07/2015).

(7) BioCYPRUS (2009). Electronic database. Department of Environment. Ministry of Agriculture Natural Resources and Environment.

(8) Hellicar M., Anastasi V., Beton D., Snape R. (2014). Important Bird Areas of Cyprus. Birdlife Cyprus, Nicosia, Cyprus.

(9) Δεδομένα Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (Πρόσβαση 06/2015).

Βιβλιογραφική Παραπομπή στο Υγροτόπιο Κύπρου:

Παπαθεοδούλου Α., Σεργίδης Λ., Μιχαήλ Κ., Emirzade T., Βίκτωρα Μ., Αναστάση Α. 2015 – (συνεχής ενημέρωση): Υγροτόπιο Κύπρου- Απογραφή των Κυπριακών Υγροτόπων. Δημοσιεύεται στο <http://www.cypruswetlands.org>, πρόσβαση [ημερομηνία].

Γενικές πληροφορίες

Βασικές πληροφορίες

Τοποθεσία υγρότοπου:	Εσωτερικός
Τύπος υγρότοπου:	Τεχνητός
Φυσικός / Τεχνητός:	Υδατοφράκτης
Περιοχή (Ha):	36.12151
Hydrological interaction with other wetland:	Ναί - LAR002
Αλατότητα νερού:	Γλυκό
Είσοδος γλυκού νερού:	Λεκάνη απορροής (από κατακρημνίσματα)
Επιφανειακή έξοδος νερού:	Έξοδος ελεγχόμενη από υπερχειλιστή
Ελεύθερη επιφάνεια νερού (%):	> 95
Υδροπερίοδος:	Μόνιμη

Γεωγραφική πληροφορία

Επαρχία:	ΛΑΡΝΑΚΑ
Municipality/Community:	ΠΑΝΩ ΛΕΥΚΑΡΑ
Coordinates (WGS84):	33.289360 E - 34.896440 N

Βιολογική σημασία

Βιολογική σημασία:	Μεσαία
--------------------	--------

Ramsar wetland types

Τύπος Ramsar	Κάλυψη (%)
2 -- Λιμνούλες αγροκτημάτων για άρδευση φυτών και εξασφάλιση νερού σε ζώα καθώς και μικρές δεξαμενές (< 80 στρέμματα)	> 95

Καθεστώς προστασίας και άλλοι χαρακτηρισμοί

Καθεστώς προστασίας

Κατηγορία καθεστώτος προστασίας	Υποκατηγορία καθεστώτος προστασίας	Ονομασία περιοχής	Κωδικός	Κάλυψη (%)	Νομοθεσία
Υδατική Προστασία	Κοντινή Ζώνη Προστασίας Φραγμάτων Πόσιμου Νερού			100	
Περιοχή Natura 2000	Ζώνη Ειδικής Προστασίας	ΠΟΤΑΜΟΣ ΠΕΝΤΑΣΧΟΙΝΟΣ	CY6000008	100	
Απαγορευμένη Περιοχή Κυνηγιού	Προσωρινή			100	
Πολυεδομικό καθεστώς	Άλλο		Δα1	100	

Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά

Κωδικός IBA	Ονομασία περιοχής	Κάλυψη (%)
12015	Ποταμός Πεντάσχοινος	100

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες, Δραστηριότητες & Επιπτώσεις

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες

Τύπος Οικοσυστημικής υπηρεσίας	Οικοσυστημικές Υπηρεσία	Κλίμακα Οφέλους	Σημαντικότητα
Προμηθευτικές υπηρεσίες	Γλυκό νερό		
Υποστηρικτικές υπηρεσίες	Παροχή ενδιαιτημάτων		

Δραστηριότητες στον υγρότοπο

Δραστηριότητες	Ένταση
220 = Ερασιτεχνική αλιεία	Μικρή
530 = Βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή	Μικρή

Δραστηριότητες στη λεκάνη απορροής

Δραστηριότητες	Ένταση
530 = Βελτιωμένη πρόσβαση στην περιοχή	Μεσαία
700 = Ρύπανση	Μεσαία
940 = Φυσικές καταστροφές	Μεσαία

Οικότοποι & Βλάστηση

Τύποι βλάστησης

Τύπος βλάστησης	Κάλυψη (%)
Θαμνώδης / Δενδρώδης	< 5
Ξενικά Είδη	< 5
Υπερυδατική	< 5

Είδος

Χλωρίδα

Είδος	Κυριαρχία	Reference
Calicotome villosa	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Ceratonia siliqua	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Cistus creticus	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Dittrichia viscosa	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Erophaca baetica subsp. orientalis	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Nicotiana glauca	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Olea europaea	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Phragmites australis	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Pinus brutia	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Ptilostemon chamaepeuce subsp. cyprius	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015
Tamarix sp.	Παρόν	A. Αναστάση, A. Παπαθεοδούλου, Λ. Σεργίδης, 12/02/2015

Πανίδα

Πτηνά	Πληθυσμός	Κατάσταση φωλιάσματος	Αναφορές
Accipiter nisus (L., 1758)			Charalambidou I., GuceI S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Hieraaetus fasciatus (Vieillot, 1822)			Charalambidou I., GuceI S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Anas platyrhynchos (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, February 2007
Anas strepera (L., 1758)			BirdLife Cyprus monthly checklist, March 2007
Ardea alba (L., 1758)	1-10		Charalambidou I., GuceI S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Ardea cinerea (L., 1758)	1-10		Charalambidou I., GuceI S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Ardea cinerea (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, February 2008
Nycticorax nycticorax (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, July & August 2005
Fulica atra (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, February 2007
Phalacrocorax carbo (L., 1758)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, April 2007
Podiceps nigricollis (C.L. Brehm, 1831)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, December 2006
Tachybaptus ruficollis (Pallas, 1764)	1-10		BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006
Ψάρια	Παρουσία στον υγρότοπο		Αναφορές
Alburnus alburnus (Linnaeus, 1758)			Τμήμα Αλιείας
Cyprinus carpio Linnaeus, 1758			Τμήμα Αλιείας
Micropterus salmoides (Lacépède, 1802)			Τμήμα Αλιείας
Oncorhynchus mykiss (Walbaum, 1792)			Τμήμα Αλιείας
Rutilus rutilus (Linnaeus, 1758)			Τμήμα Αλιείας
Sander lucioperca ≡ Stizostedion lucioperca			Τμήμα Αλιείας

Αναφορές

Biocyprus (2009). Electronic Database

BirdLife Cyprus monthly checklist, April 2007

BirdLife Cyprus monthly checklist, December 2006

BirdLife Cyprus monthly checklist, February 2007

BirdLife Cyprus monthly checklist, February 2008

BirdLife Cyprus monthly checklist, July & August 2005

BirdLife Cyprus monthly checklist, March 2007

BirdLife Cyprus monthly checklist, September 2006

Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES- CCEIA/TCBA/CGF. Nicosia, Cyprus.

Evangelidou S. (2011). Dams of Cyprus and their environment. Energy, Environment and Water Research Center (EEWRC). The Cyprus Institute.

Hellicar M., Anastasi V., Beton D., Snape R. (2014). Important Bird Areas of Cyprus. Birdlife Cyprus, Nicosia, Cyprus.

Holdich D.M, Reynolds J.D., Souty-Grosset C., Sibley P.J.(2009). A review of the ever increasing threat to European crayfish from non-indigenous crayfish species. Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems. 394-395, 11.

Δεδομένα Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Πρόσβαση 07/2015)

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2009). Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων των Προγραμμάτων Παρακολούθησης για τα Επιφανειακά Ύδατα στα Πλαίσια του Άρθρου 8 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Σύμβαση ΤΑΥ 54/2009. Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί Α.Ε. Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη.

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/ΕΚ) στην Κύπρο. Παράρτημα III- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.

Δεδομένα Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (Πρόσβαση 06/2015).

Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Αντιπροσωπευτική φωτογραφία & Χάρτης

LAR001

ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΛΕΥΚΑΡΩΝ / LEFKARA RESERVOIR**Πρόγραμμα απογραφής των υγροτόπων της Κύπρου / Inventory of the wetlands of Cyprus**

Δεδομένα Χάρτη: Google, DigitalGlobe

Map Data: Google, DigitalGlobe

 Όρια Υγροτόπου / Wetland's Boundaries

TERRA CYPRIA
Το Κέντρο Ιατρικά Προσταγείας Τον Περιβάλλοντος
The Cyprus Conservation Foundation
Κέντρο Γενετικής Κληρονομιάς

ΥΓΡΟΤΟΠΙΟ
Κύπρου